

**MEDNARODNI STANDARDI
ZA FITOSANITARNE UKREPE**

Revizija ISPM št. 15

**ZAKONSKO UREJANJE MATERIALA ZA LESENO
EMBALAŽO V MEDNARODNI TRGOVINI**

(2009)

VSEBINA

UVOD

PODROČJE UPORABE

OKOLJSKA IZJAVA

VIRI

OPREDELITVE POJMOV

PREGLED ZAHTEV

ZAHTEVE

1. Podlage za zakonsko urejanje

2. Predpisan material za leseno embalažo

2.1 Izjeme

3. Fitosanitarni ukrepi za material za leseno embalažo

3.1 Odobreni fitosanitarni ukrepi

3.2 Odobritev novih ali revidiranih tretiranj

3.3 Nadomestne dvostranske ureditve

4. Odgovornosti NPPO

4.1 Regulativne obravnave

4.2 Nanos in uporaba oznake

4.3 Zahteve za tretiranje in označevanje materiala za leseno embalažo, ki je bil ponovno uporabljen, popravljen ali predelan

4.3.1 Ponovna uporaba materiala za leseno embalažo

4.3.2 Popravljen material za leseno embalažo

4.3.3 Predelan material za leseno embalažo

4.4 Tranzit

4.5 Postopki ob uvozu

4.6 Fitosanitarni ukrepi za neskladnost na točki vstopa

PRILOGA 1

Odobrena tretiranja v zvezi z materialom za leseno embalažo

PRILOGA 2

Oznaka in njeno nanašanje

DODATEK 1

Primeri načinov varnega odstranjevanja neskladnega materiala za leseno embalažo

UVOD

PODROČJE UPORABE

Ta standard opisuje fitosanitarne ukrepe za zmanjšanje nevarnosti vnosa in širjenja karantenskih škodljivih organizmov, povezanih s premeščanjem materiala za leseno embalažo, izdelanega iz neobdelanega lesa, v mednarodni trgovini. Material za leseno embalažo, ki ga zajema ta standard, vključuje podporni les in izključuje leseno embalažo, izdelano iz lesa, ki je obdelan na takšen način, da ni napaden s škodljivimi organizmi (npr. vezan les).

Fitosanitarni ukrepi, opisani v tem standardu, niso namenjeni za zagotavljanje stalne zaščite pred naključnimi škodljivimi organizmi ali drugimi organizmi.

OKOLJSKA IZJAVA

Znano je, da imajo škodljivi organizmi, ki so povezani z materialom za leseno embalažo, negativen vpliv na zdravje gozda in biotsko raznovrstnost. Izvajanje tega standarda naj bi pomembno zmanjšalo širjenje škodljivih organizmov in s tem njihovih negativnih vplivov. Kadar niso na voljo nadomestna tretiranja, ali pa ta niso na voljo za vse države, ali kadar ni na voljo drugih ustreznih materialov za pakiranje, ta standard vključuje uporabo metilbromida. Znano je, da metilbromid deluje škodljivo na ozonski plašč. S tem v zvezi je bilo sprejeto Priporočilo CPM o *Nadomestilu ali zmanjšanju uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa* (2008). Uveljavljajo se nadomestna, okolju prijaznejša tretiranja.

VIRI

Consignments in transit (Pošiljke v tranzitu), 2006. ISPM št. 25, FAO, Rim.
Export certification system (Sistem izdajanja izvoznih spričeval), 1997. ISPM št. 7, FAO, Rim.
Glossary of phytosanitary terms (Glosar fitosanitarnih izrazov), 2008. ISPM št. 5, FAO, Rim.
Guidelines for a phytosanitary import regulatory system (Smernice za fitosanitarni sistem nadzora uvoza), 2004. ISPM št. 20, FAO, Rim.
Guidelines for inspection (Smernice za inšpekcijo), 2005. ISPM št. 23, FAO, Rim.
Guidelines on notification of non-compliance and emergency action (Smernice za objavo neskladnosti in nujnih ukrepov), 2001. ISPM št. 13, FAO, Rim.
ISO 3166-1-alfa-2 dvočrkovne kode (http://www.iso.org/iso/english_country_names_and_code_elements).
International Plant Protection Convention (Mednarodna konvencija o varstvu rastlin), 1997. FAO, Rim.
Phytosanitary treatments for regulated pests (Fitosanitarni ukrepi za nadzorovane škodljive organizme), 2007. ISPM št. 28, FAO, Rim.
Replacement or reduction of the use of methyl bromide as a phytosanitary measure (Nadomestilo ali zmanjšanje uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa) (2008). Priporočilo CPM, FAO, Rim.
The Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer (Montrealski protokol o snoveh, ki škodljivo delujejo na ozonski plašč), 2000. Ozonski sekretariat, Program Združenih narodov za okolje. ISBN: 92-807-1888-6 (<http://www.unep.org/ozone/pdfs/Montreal-Protocol2000.pdf>).

OPREDELITVE POJMOV

Opredelitve fitosanitarnih izrazov, ki so uporabljeni v tem standardu, je mogoče najti v ISPM št. 5 (*Glossary of phytosanitary terms*, 2008) (*Glosar fitosanitarnih izrazov*, 2008)

PREGLED ZAHTEV

Odobreni fitosanitarni ukrepi, ki značilno zmanjšujejo tveganje za vnos in širjenje škodljivih organizmov preko materiala za leseno embalažo, so sestavljeni iz uporabe obeljenega lesa (z določeno toleranco za preostalo lubje) in odobrenih tretiranj (kot je predpisano v Prilogi 1). Uporaba priznane oznake (kot je predpisana v Prilogi 2) zagotavlja, da je mogoče takoj prepoznati material za leseno embalažo, ki je bil ustrezno obdelan. Odobrena tretiranja, oznaka in njena uporaba so predpisani.

Državne organizacije za varstvo rastlin (NPPO) držav izvoznic in uvoznic imajo posebne odgovornosti. Tretiranje in nanos oznake mora vedno odobriti NPPO. NPPO, ki odobrijo uporabo oznake, morajo nadzorovati (ali vsaj revidirati ali pregledati) uporabo tretiranj, uporabo oznake in njeno nanašanje, ki jih izvajajo, kot je primerno, proizvajalec/izvajalci tretiranja. Vzpostaviti morajo postopke inšpekcijskih pregledov ali nadzora in revizije. Za material za leseno embalažo, ki je bila popravljena ali predelana,

veljajo posebne zahteve. NPPO držav uvoznic morajo odobrene fitosanitarne ukrepe sprejeti kot podlago za odobritev vstopa materiala za leseno embalažo brez nadaljnjih fitosanitarnih zahtev ob uvozu, ki bi se nanašale na material za leseno embalažo, in lahko ob uvozu preverijo, ali so bile zahteve iz standarda izpolnjene. Kadar material za leseno embalažo ne izpolnjuje zahtev iz tega standarda, so NPPO odgovorne tudi za izvedene ukrepe in obveščanje o neizpolnjevanju, kot je to primerno.

ZAHTEVE

1. Podlage za zakonsko urejanje

Les, ki izvira z živih ali mrtvih dreves, je lahko okužen s škodljivimi organizmi. Material za leseno embalažo je pogosto narejen iz lesa, ki ni bil ustrezno obdelan ali tretiran, da bi se zagotovila odstranitev ali uničenje škodljivih organizmov, zato ostaja pot za vnos in širjenje karantenskih škodljivih organizmov. Zlasti za podporni les se je izkazalo, da predstavlja visoko tveganje za vnos in širjenje karantenskih škodljivih organizmov. Poleg tega se material za leseno embalažo pogosto ponovno uporablja, popravlja ali predeluje (kot je opisano v oddelku 4.3). Pravi izvor vsakega dela materiala za leseno embalažo je težko določiti, zaradi česar tudi ugotavljanje fitosanitarnega statusa ni preprosto. Zato za material za leseno embalažo pogosto ni mogoče uporabiti običajnega postopka za izvajanje analize nevarnosti škodljivega organizma, da bi se ugotovila potreba po ukrepih in njihova jakost. Iz tega razloga ta standard opisuje mednarodno sprejete ukrepe, ki bi jih lahko uporabljale vse države v zvezi z materialom za leseno embalažo, da bi se pomembno zmanjšala nevarnost vnosa in širjenja večine karantenskih škodljivih organizmov, ki bi lahko bili povezani s tem materialom.

2. Predpisan material za leseno embalažo

Ta navodila zajemajo vse oblike materiala za leseno embalažo, ki bi lahko služil kot pot za škodljive organizme, ki predstavljajo nevarnost škodljivega organizma zlasti za živa drevesa. Zajemajo material za leseno embalažo kot so gajbe, škatle, zaboji, podporni les¹, palete, kabelski bobni in kolesa/vretena, ki je lahko prisoten v skoraj vsaki uvoženi pošiljki, vključno s pošiljkami, ki običajno ne bi bile predmet fitosanitarne inšpekcije.

2.1 Izjeme

Naslednji predmeti predstavljajo dovolj nizko tveganje, da se lahko izvzamejo iz določb tega standarda²:

- material za leseno embalažo, ki je v celoti izdelan iz tankega lesa (debeline 6 mm ali manj).
- lesena embalaža, ki je v celoti izdelana iz predelanega lesenega materiala kot so vezan les, iverne plošče, plošče iz štren ali furnir, izdelan s pomočjo lepila, toplote ali pritiska oziroma njihove kombinacije,
- sodi za vino in žganje, ki so bili med proizvodnjo izpostavljeni segrevanju,
- darilne škatle za vino, cigare in drugo blago, izdelane iz lesa, obdelanega in/ali proizvedenega na način, ki ga ohranja nenapadenega s škodljivimi organizmi,
- žagovina, lesni skobljenci in lesna volna,
- leseni sestavni deli, ki so trajno pritrjeni na tovorna vozila in kontejnerje.

3. Fitosanitarni ukrepi za material za leseno embalažo

Ta standard opisuje fitosanitarne ukrepe (vključno s tretiranjem), ki so bili odobreni za material za leseno embalažo, in določa odobritev novih ali popravljenih tretiranj.

3.1 Odobreni fitosanitarni ukrepi

Odobreni fitosanitarni ukrepi, opisani v tem standardu, so sestavljeni iz fitosanitarnih postopkov, vključno s tretiranjem in označevanjem materiala za leseno embalažo. Z uporabo oznake uporaba fitosanitarnega spričevala ni več potrebna, ker označuje, da so bili uporabljeni mednarodno sprejeti fitosanitarni ukrepi. Te fitosanitarne ukrepe bi morale sprejeti vse Državne organizacije za varstvo rastlin (NPPO) kot podlago za dovoljenje za vstop materiala za leseno embalažo brez nadaljnjih posebnih zahtev. Zahtevani fitosanitarni ukrepi, ki presegajo odobren ukrep, kot je opisan v tem standardu, zahtevajo tehnično utemeljitev.

Tretiranje, opisana v Prilogi 1, se štejejo kot zelo učinkovita proti večini škodljivih organizmov, ki napadajo živa drevesa in so povezani z materialom za leseno embalažo, ki se uporablja v mednarodni trgovini. Ta tretiranje se kombinirajo z uporabo beljenega lesa za izdelavo lesene embalaže, kar prav tako zmanjšuje

¹ Pošiljke lesa (tj. gradbeni/stavbni les) lahko podpira podporni les iz lesa enake vrste in kakovosti, ki izpolnjuje enake fitosanitarne zahteve kot les v pošiljki. V takšnih primerih se podporni les šteje za del pošiljke in ne kot material za leseno embalažo v smislu tega standarda.

² Vse vrste škatel ali sodov niso izdelane na način, ki bi jih obvaroval pred napadom škodljivih organizmov, zato se za nekatere šteje, da spadajo v okvir tega standarda. Kadar je to primerno, se lahko med NPPO držav uvoznic in izvoznic vzpostavijo posebne ureditve v zvezi s temi vrstami pošiljk.

verjetnost ponovne okužbe s škodljivimi organizmi, ki napadajo živa drevesa. Ti ukrepi si bili sprejeti z upoštevanjem:

- obsega škodljivih organizmov, na katere bi ukrepi lahko delovali,
- učinkovitosti tretiranja,
- tehnične in/ali komercialne izvedljivosti.

Proizvodnja odobrenega materiala za leseno embalažo (vključno s podpornim lesom) vključuje tri glavne dejavnosti: tretiranje, proizvodnjo in označevanje. Te dejavnosti lahko izvajajo ločeni subjekti, lahko pa en subjekt opravi več ali vse navedene dejavnosti. Zaradi lažjega sklicevanja se ta standard nanaša na proizvajalce (tiste, ki proizvajajo material za leseno embalažo in lahko nanašajo oznako na ustrezno obdelan material za leseno embalažo) in izvajalce tretiranja (tiste, ki uporabljajo odobrena tretiranja in lahko nanašajo oznako na ustrezno obdelan material za leseno embalažo).

Material za leseno embalažo, ki je bil predmet odobrenih ukrepov, se prepozna po uporabi uradne oznake v skladu s Prilogo 2. Oznaka je sestavljena iz namenskega simbola, ki se uporablja skupaj s kodami, ki označujejo določeno državo, odgovornega izdelovalca ali izvajalca tretiranja in uporabljeno tretiranje. V nadaljevanju se vsi sestavni deli takšne oznake skupaj imenujejo „oznaka“. Mednarodno priznana oznaka, ki se ne nanaša na določen jezik, olajša identifikacijo tretiranega materiala za leseno embalažo med inšpekcijskim pregledom ali izvozom, na vstopni točki ali drugje. NPPO bi morale sprejeti oznako iz Priloge 2 kot podlago za dovoljenje za vstop materiala za leseno embalažo brez nadaljnjih posebnih zahtev.

Obeljen les je treba uporabiti za izdelavo materiala za leseno embalažo poleg uporabe enega od odobrenih tretiranj iz Priloge 1. Odstopanje za preostalo lubje je predpisano v Prilogi 1.

3.2 Odobritev novih ali popravljenih tretiranj

Ko so nove tehnične informacije na voljo, je mogoče obstoječa tretiranja ponovno pregledati in spremeniti, Komisija za fitosanitarne ukrepe (CPM) pa lahko sprejme nova nadomestna tretiranja in/ali program(e) tretiranja za material za leseno embalažo. ISPM št. 28 (*Phytosanitary treatments for regulated pests*, 2007) (*Fitosanitarni ukrepi za nadzorovane škodljive organizme*, 2007) vsebuje navodila za izvajanje postopka IPPC za odobritev tretiranj. Če se za material za leseno embalažo sprejme novo tretiranje ali spremenjen program tretiranja in se vključi v ta ISPM, materiala, ki je že bil tretiran v skladu s prejšnjim tretiranjem in/ali programom ni treba ponovno tretirati ali označevati.

3.3 Nadomestne dvostranske ureditve

NPPO lahko na podlagi dvostranskega dogovora s trgovskimi partnerji sprejmejo ukrepe, ki niso vključeni v Prilogo 1. V tem primeru se oznaka iz Priloge 2 ne sme uporabiti, razen če so izpolnjene vse zahteve iz tega standarda.

4. Odgovornosti NPPO

Da bi se izpolnil cilj preprečevanja vnosa in širjenja škodljivih organizmov, imajo pogodbenice izvoznice in uvoznice ter njihove NPPO odgovornosti (kakor je opredeljeno v členih I, IV in VII IPPC). Posebne odgovornosti v zvezi s tem standardom so opredeljene spodaj.

4.1 Regulativne obravnave

Tretiranje in nanos oznake (in/ali ustrezne sisteme) mora vedno odobriti NPPO. NPPO, ki dovolijo uporabo oznake, so odgovorne za zagotovitev, da vsi sistemi, ki so dovoljeni in odobreni za izvajanje tega standarda, izpolnjujejo vse potrebne zahteve, opisane v tem standardu, in da je bil material za leseno embalažo (ali les, ki je namenjen za predelavo v material za leseno embalažo), ki nosi oznako, tretiran in/ali proizveden v skladu s tem standardom. Odgovornosti vključujejo:

- dovoljenje, registracijo in akreditacijo, kjer je to ustrezno,
- sisteme za spremljanje tretiranja in označevanja, ki se izvajajo zaradi preverjanja skladnosti (nadaljnje informacije o s tem povezanih odgovornostih so vključene v ISPM št. 7: *Export certification system*, 1997 (*Sistem izdajanja izvoznih spričeval*, 1997)),
- inšpekcijske preglede, ki vzpostavljajo postopke preverjanja in revizije, kjer je to ustrezno (nadaljnje informacije so vključene v ISPM št. 23: *Guidelines for inspection*, 2005 (*Smernice za inšpekcijo*, 2005)).

NPPO morajo nadzorovati (ali vsaj revidirati ali pregledovati) uporabo tretiranja ter dovoliti uporabo oznake in njeno nanašanje, kjer je to ustrezno. Da bi se preprečila uporaba oznake v zvezi z materialom za leseno embalažo, ki ni bil tretiran ali je bil nezadostno/nepravilno tretiran, je treba tretiranje izvajati pred nanosom oznake.

4.2 Nanos in uporaba oznake

Oznake, ki se uporabljajo za material za leseno embalažo, ki je bil tretiran v skladu s tem standardom, morajo izpolnjevati zahteve iz Priloge 2.

4.3 Zahteve za tretiranje in označevanje materiala za leseno embalažo, ki je bil ponovno uporabljen, popravljen ali predelan

NPPO držav, kjer se material za leseno embalažo, ki nosi oznako iz Priloge 2, popravlja ali predeluje, so odgovorne za zagotavljanje in preverjanje, da so sistemi v zvezi z izvozom tega materiala za leseno embalažo v celoti skladni s tem standardom.

4.3.1 Ponovna uporaba materiala za leseno embalažo

Enote materiala za leseno embalažo, ki je bil tretiran in označen v skladu s tem standardom in ni bil popravljen, predelan ali drugače spremenjen, med življenjsko dobo enote ni treba ponovno tretirati ali označevati.

4.3.2 Popravljen material za leseno embalažo

Popravljen material za leseno embalažo je material za leseno embalažo, s katerega je bilo odstranjenih in nadomeščenih do okrog ena tretjina sestavnih delov. NPPO morajo zagotoviti, da se v primeru popravila označenega materiala za leseno embalažo za popravilo uporablja le les, tretiran v skladu s tem standardom, ali pa les, sestavljen ali izdelan iz predelanega lesenega materiala (kot je opisano v oddelku 2.1). Kadar se za popravilo uporablja tretiran les, mora biti vsak dodan sestavni del posebej označen v skladu s tem standardom.

Material za leseno embalažo, ki nosi več oznak, lahko v primeru najdbe škodljivih organizmov, povezanih s tem materialom, povzroča težave pri določanju izvora materiala za leseno embalažo. Priporoča se, da NPPO držav, kjer se material za leseno embalažo popravlja, omejijo število različnih oznak, ki se lahko pojavljajo na posamezni enoti materiala za leseno embalažo. Zato lahko NPPO držav, kjer potekajo popravila materiala za leseno embalažo, zahtevajo, da se prejšnje oznake zbrisajo s popravljenega materiala za leseno embalažo, da se enoto ponovno tretira v skladu s Prilogo 1 in se nanese oznaka v skladu s Prilogo 2. Če se ponovno tretiranje opravi s pomočjo metilbromida, je treba upoštevati informacije v Priporočilu CPM o *Nadomestilu ali zmanjšanju uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa* (2008).

Kadar obstaja dvom glede tega, ali so bili vsi sestavni deli enote popravljenega materiala za leseno embalažo tretirani v skladu s tem standardom, ali kadar je težko ugotoviti izvor enote materiala za leseno embalažo ali njenega sestavnega dela, morajo NPPO držav, kjer potekajo popravila materiala za leseno embalažo, zahtevati, da se popravljen material za leseno embalažo ponovno tretira, uniči ali drugače prepreči njegovo premeščanje v mednarodni trgovini kot materiala za leseno embalažo, ki je skladen s tem standardom. V primeru ponovnega tretiranja je treba vse predhodne nanose oznake trajno zbrisati (npr. prekriti z barvo ali obrusiti). Po ponovnem tretiranju je treba oznako nanesti na novo v skladu s tem standardom.

4.3.3 Predelan material za leseno embalažo

Kadar je več kot okrog ena tretjina sestavnih delov enote materiala za leseno embalažo nadomeščenih, se enota šteje za predelano. Ta postopek vključuje možnost kombiniranja različnih sestavnih delov (z dodatno predelavo, če je treba), ki se nato ponovno sestavijo v nadaljnji material za leseno embalažo. Tako lahko predelan material za leseno embalažo vključuje nove in že uporabljene sestavne dele.

S predelanega materiala za leseno embalažo je treba vse predhodne nanose oznake trajno zbrisati (npr. prekriti z barvo ali obrusiti). Predelan material za leseno embalažo je treba ponovno tretirati, oznako pa je treba na novo nanesti v skladu s tem standardom.

4.4 Tranzit

Kadar pošiljke, ki se premeščajo v tranzitu, vsebujejo material za leseno embalažo, ki ne izpolnjuje zahtev iz tega standarda, lahko NPPO držav tranzita zahtevajo ukrepe, da se zagotovi, da material za leseno embalažo ne predstavlja nesprejemljivega tveganja. Nadaljnja navodila glede tranzita so vključena v ISPM št. 25 (*Consignments in transit*, 2006) (*Pošiljke v tranzitu*, 2006).

4.5 Postopki ob uvozu

Ker je material za leseno embalažo povezan z večino pošiljk, vključno s tistimi, ki se same po sebi ne štejejo za cilj fitosanitarnih inšpekcijskih pregledov, je pomembno sodelovanje NPPO z organizacijami, ki ne preverjajo vedno, ali so fitosanitarne zahteve za uvoz izpolnjene. Na primer, sodelovanje s carinskimi organizacijami in drugimi interesnimi skupinami bo pomagalo NPPO pri prejemanju informacij o prisotnosti materiala za leseno embalažo. To je pomembno zaradi zagotavljanja učinkovitosti pri odkrivanju možnih neskladnosti materiala za leseno embalažo.

4.6 Fitosanitarni ukrepi za neskladnost na točki vstopa

Ustrezne informacije v zvezi z neskladnostjo in nujnimi ukrepi so vključene v oddelke 5.1.6.1 do 5.1.6.3 ISPM št. 20 (*Guidelines for a phytosanitary import regulatory system*, 2004) (*Smernice za fitosanitarni sistem nadzora uvoza*, 2004) in ISPM št. 13 (*Guidelines on notification of non-compliance and emergency action*, 2001) (*Smernice za objavo neskladnosti in nujnih ukrepov*, 2001). Glede na pogosto ponovno uporabo materiala za leseno embalažo bi morale NPPO upoštevati, da lahko ugotovljena neskladnost izvira iz države izdelave, popravila ali predelave, in ne iz države izvoza ali tranzita.

Kadar material za leseno embalažo ne nosi zahtevane oznake, ali kadar odkritje škodljivih organizmov dokazuje, da tretiranje mogoče ni bilo učinkovito, se morajo NPPO ustrezno odzvati in, če je potrebno, je treba izvesti nujni ukrep. Ta ukrep je lahko v obliki pridržanja, dokler se položaj ne reši, nato pa, kot je to primerno, odstranitve neskladnega materiala, tretiranja³, uničenja (ali drugega varnega odstranjevanja) ali vračanja pošiljke. Nadaljnji primeri ustreznih možnih ukrepov so navedeni v Dodatku 1. Pri izvajanju nujnih ukrepov je treba upoštevati načelo minimalnega vpliva ter razlikovati med pošiljkami na trgu in spremljajočim materialom za leseno embalažo. Kadar je potrebno nujno ukrepanje in NPPO uporabi metilbromid, je treba upoštevati ustrezne vidike Priporočila CPM o *Nadomestilu ali zmanjšanju uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa* (2008).

V primerih najdbe živih škodljivih organizmov mora NPPO države uvoznice obvestiti državo izvoznico ali državo proizvajalko, kadar je to primerno. Kadar v takšnih primerih enota materiala za leseno embalažo nosi več kot eno oznako, mora NPPO poskušati določiti izvor neskladnega(ih) sestavnega(ih) dela(ov) preden pošlje obvestilo o neskladnosti. NPPO se prav tako spodbujajo k obveščanju o manjkajočih oznakah in drugih primerih neskladnosti. Ob upoštevanju določb oddelka 4.3.2 je treba opozoriti, da prisotnost več oznak na eni enoti materiala za leseno embalažo ne predstavlja neskladnosti.

³ To ni nujno tretiranje, odobreno v tem standardu.

PRILOGA 1

ODOBRENA TRETIRANJA V ZVEZI Z MATERIALOM ZA LESENO EMBALAŽO

Uporaba obeljenega lesa

Ne glede na vrsto tretiranja, ki je bilo uporabljeno, mora biti material za leseno embalažo izdelan iz obeljenega lesa. Ta standard dovoljuje, da lahko ostane kakršno koli število vizualno ločenih in jasno vidnih majhnih koščkov lubja, če so:

- ožji od 3cm (ne glede na dolžino) ali
- širši od 3cm, če je skupna površina posameznega kosa lubja manjša od 50 cm².

Pri tretiranju z metilbromidom je treba lubje odstraniti pred tretiranjem, ker prisotnost lubja na lesu vpliva na učinkovitost tretiranja z metilbromidom. Pri toplotni obdelavi se lahko lubje odstrani pred ali po obdelavi.

Toplotna obdelava (šifra tretiranja za oznako: HT)

Material za leseno embalažo je treba segreti v skladu z načrtom čas-temperatura, da doseže najnižjo temperaturo 56 °C za najmanj 30 minut nepretrgoma skozi celoten prerez lesa (vključno z jedrom). Te parametre je mogoče doseči s pomočjo različnih virov energije ali postopkov. Sušenje v peči, toplotna impregnacija s kemičnim stiskanjem, mikrovalovi ali druge vrste obdelave se lahko štejejo za toplotne obdelave, če izpolnjujejo parametre toplotne obdelave iz tega standarda.

Tretiranje z metilbromidom (šifra tretiranja za oznako: MB)

Ob uporabi metilbromida je treba upoštevati Priporočilo CPM o *Nadomestilu ali zmanjšanju uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa* (2008). NPPO se spodbujajo k pospeševanju uporabe nadomestnih tretiranj, odobrenih s tem standardom.⁴

Zaplinjevanje materiala za leseno embalažo z metilbromidom mora potekati v skladu z načrtom, da se pri določeni temperaturi v 24 urah doseže vsaj najnižji predpisan zmnožek koncentracije in časa⁵ (CT) in končno koncentracijo iz Tabele 1. Ta CT mora biti dosežen skozi celoten les, vključno z jedrom, tudi če bi merjenje koncentracij potekalo v okoliški atmosferi. Najnižja temperatura lesa in okoliške atmosfere ne sme biti nižja od 10 °C in najkrajši čas izpostavljenosti ne sme biti manj kot 24 ur. Spremljanje koncentracij plina se izvaja najmanj po 2, 4 in 24 urah (v primeru daljše izpostavljenosti in nižjih koncentracij je treba ob koncu zaplinjevanja zabeležiti dodatno meritev).

Tabela 1: 24-urna minimalna temperatura CT za material za leseno embalažo, zaplinjen z metilbromidom

Temperatura	CT (g·h/m ³) v 24 urah	Minimalna končna koncentracija (g/m ³) po 24 urah
21 °C ali več	650	24
16 °C ali več	800	28
10 °C ali več	900	32

Primer načrta, ki se lahko uporablja za izpolnjevanje zahtev, je prikazan v Tabeli 2.

Tabela 2: Primer načrta obdelave za doseganje minimalne zahtevane CT za material za leseno embalažo, obdelan z metilbromidom (v pogojih visoke sorpcije ali iztekanja bodo mogoče potrebni višji začetni odmerki)

Temperatura	Odmerek (g/m ³)	Minimalna koncentracija (g/m ³) pri:		
		2 h	4 h	24 h
21 °C ali več	48	36	31	24
16 °C ali več	56	42	36	28

⁴ Poleg tega imajo lahko pogodbenice IPPC tudi obveznosti na podlagi montrealkega protokola o snoveh, ki škodljivo delujejo na ozonski plašč.

⁵ Zmnožek CT, ki se v tem standardu uporablja za tretiranje z metilbromidom, je vsota zmnožka koncentracije (g/m³) in časa (h) trajanja tretiranja.

10 °C ali več	64	48	42	32
---------------	----	----	----	----

NPPO morajo zagotoviti, da vsi, ki sodelujejo pri tretiranju z metilbromidom na podlagi tega standarda, ustrezno upoštevajo naslednje dejavnike:

1. Ventilatorji se uporabljajo za porazdelitev plina v fazi zaplinjevanja, da se doseže ravnotežje, njihova namestitve pa mora zagotoviti hitro in učinkovito porazdelitev fumiganta skozi celoten zaprt sistem za zaplinjevanje (najbolje v eni uri uporabe).
2. Zaprti sistemi za zaplinjevanje se ne smejo zapolniti preko 80 % njihove prostornine.
3. Zaprti sistemi za zaplinjevanje morajo biti trdno zaprti in čim manj propustni za pline. Če se zaplinjevanje opravlja pod ponjavami, morajo biti te izdelane iz materiala, nepropustnega za pline, šivi in ponjava na tleh pa morajo biti ustrezno zamašeni.
4. Tla prostora za izvajanje zaplinjevanja morajo biti nepropustna za fumigant ali pa morajo biti po tleh položene ponjave, ki ne prepuščajo plinov.
5. Metilbromid se pogosto uvaja skozi uparjalnik („vroče plinjenje“), da se fumigant pred vstopom v zaprti sistem za zaplinjevanje popolnoma upari.
6. Tretiranje z metilbromidom se ne izvaja na materialu za leseno embalažo, ki v prečnem preseku meri več kot 20 cm. Za zložaje lesa je potrebno letvičenje vsaj na vsakih 20 cm, kar zagotovi ustrezno kroženje in prodiranje metilbromida.
7. Pri izračunavanju odmerka metilbromida je treba kompenzirati vsako mešanico plinov (npr. 2 % klorpikrin), da se zagotovi, da bo skupna količina uporabljenega metilbromida ustrezala zahtevanim stopnjam odmerka.
8. Začetne stopnje odmerka in postopki za rokovanje s proizvodom po tretiranju upoštevajo verjetno sorpcijo metilbromida v tretiran material lesene embalaže ali z njim povezanih proizvodov (npr. polistirenskih škatel).
9. Odmerek metilbromida se izračuna s pomočjo izmerjene temperature proizvoda ali okoliškega zraka (tiste, ki je nižja), in mora biti najmanj 10 °C (vključno z jedrom lesa) med celotnim trajanjem tretiranja.
10. Material za leseno embalažo, ki je namenjen zaplinjevanju, ne sme biti zavrt ali prekrit z materiali, ki ne prepuščajo fumiganta.
11. Zapiske o tretiranjih z metilbromidom hranijo izvajalci tretiranja toliko časa, kot to določi in zahteva NPPO, za namene revizije.

NPPO bi morale priporočiti izvajanje ukrepov za zmanjšanje ali ukinitvev izpustov metilbromida v ozračje, kadar je to tehnično in ekonomsko izvedljivo (kot je opisano v Priporočilu CPM o *Nadomestilu ali zmanjšanju uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa* (2008)).

Sprejetje nadomestnih tretiranj in pregled načrtov odobrenih tretiranj

Ko so nove tehnične informacije na voljo, se lahko obstoječa tretiranja ponovno pregledajo in spremenijo, Komisija za fitosanitarne ukrepe pa lahko sprejme nadomestna tretiranja in/ali nov(e) program(e) tretiranja za material za leseno embalažo. Če se za material za leseno embalažo sprejme novo tretiranje ali spremenjen program tretiranja in se vključi v ta ISPM, materiala, ki je že bil tretiran v skladu s prejšnjim tretiranjem in/ali programom, ni treba ponovno tretirati ali označevati.

PRILOGA 2

OZNAKA IN NJENA UPORABA⁶

Oznaka, ki označuje, da je bil material za leseno embalažo predmet odobrenega fitosanitarnega tretiranja v skladu s tem standardom, obsega naslednje zahtevane sestane dele:

- simbol,
- kodo države,
- kodo proizvajalca/izvajalca tretiranja,
- kodo tretiranja z uporabo ustrezne kratice v skladu s Prilogo 1 (HT ali MB).

Simbol

Zasnova simbola (ki je lahko registriran po nacionalnih, regionalnih ali mednarodnih postopkih kot blagovna znamka ali kot certifikacijska/kolektivna/garancijska znamka) mora natančno povzemati, kar prikazujejo spodnji primeri, in se mora nahajati levo od ostalih sestavnih delov.

Koda države

Koda države mora biti dvočrkovna koda države Mednarodne organizacije za standardizacijo (ISO) (v primerih je označena z „XX“). S pomišljajem mora biti ločena od kode proizvajalca/izvajalca tretiranja.

Koda proizvajalca/izvajalca tretiranja

Koda proizvajalca/izvajalca tretiranja je enotna koda, ki jo NPPO dodeli proizvajalcu materiala za leseno embalažo ali izvajalcu tretiranja, ki nanaša oznake, ali subjektu, ki je kako drugače odgovoren NPPO za zagotovitev, da je uporabljen ustrezno obdelan les in je tudi ustrezno označen (v primerih je označen z „000“). Število in vrstni red števil in/ali črk določi NPPO.

Koda tretiranja

Koda tretiranja je okrajšava IPPC, kot je določena v Prilogi 1 za uporabljen odobren ukrep, in je v primerih označena z „YY“. Koda tretiranja mora biti navedena za kombinacijo kode države in kode proizvajalca/izvajalca tretiranja. Stati mora na črti, ki je ločena od kode države in kode proizvajalca/izvajalca tretiranja, ali pa mora biti ločena s pomišljajem, če je navedena na isti črti kot ostale kode.

Koda tretiranja	Vrsta tretiranja
HT	Toplotna obdelava
MB	Metilbromid

Nanos oznake

Velikost, vrsta pisave in položaj oznake se lahko spreminjajo, velikost pa mora inšpektorjem zagotavljati vidnost in čitljivost brez uporabe vizualnih pripomočkov. Oznaka mora biti pravokotne ali kvadratne oblike in mora ležati znotraj mejne črte z vertikalno črto, ki ločuje simbol od sestavnih delov kode. Za lažje šabloniranje so lahko prisotni majhni presledki v mejni in vertikalni črti ter povsod med sestavnimi deli oznake.

Znotraj meje oznake ne sme biti nobene druge informacije. Če bi se zaradi zaščite uporabe znaka na nacionalnem nivoju zdela koristna uporaba dodatnih oznak (npr. blagovne znamke proizvajalca, logotipa odredbodajalca), se takšne informacije navedejo poleg, a zunaj okvirja znaka.

Oznake morajo biti:

- čitljive,
- trajne in neprenosljive,
- nameščene na mestu, ki je vidno ob uporabi lesene embalaže, najbolje na najmanj dveh nasprotnih straneh enote lesene embalaže.

Oznake ne smejo biti narisane z roko.

⁶ Ob uvozu bi morale države sprejeti predhodno izdelan material za leseno embalažo, ki nosi oznako, skladno s prejšnjimi različicami tega standarda.

Uporabi rdeče ali oranžne barve se je treba izogibati, ker se ti barvi uporabljata pri označevanju nevarnega blaga.

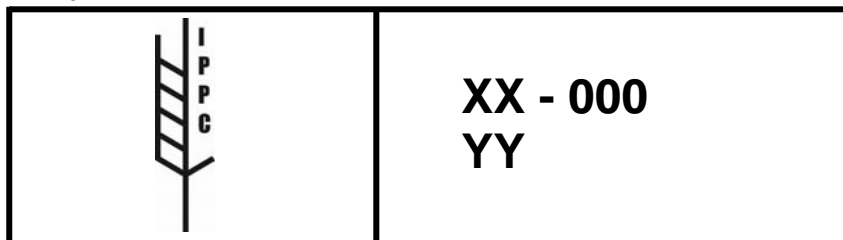
Kadar so v enoto materiala za leseno embalažo vgrajeni različni sestavni deli, je treba za namene označevanja nastalo sestavljeno enoto smatrati kot eno samo enoto. Oznaka na sestavljeni enoti materiala za leseno embalažo, narejeni iz tretiranega lesa in predelanega lesenega materiala (kadar predelan sestavni del ne zahteva tretiranja), je lahko nameščena na predelanih lesenih sestavnih delih, da se zagotovi, da je nameščena na vidnem mestu in je ustrezne velikosti. Ta pristop k nanašanju oznake velja le za sestavljene enote, ne za začasno združen material za leseno embalažo.

Posebej je treba obravnavati čitljivo nanašanje oznak na podporni les, ker tretiran les, ki se uporablja kot podporni les, pred nalaganjem na prevozno sredstvo ni vedno razrezan na končno dolžino. Pošiljatelji morajo zagotoviti, da je ves podporni les, ki se uporablja za zavarovanje ali podpiranje pošiljk, tretiran in označen z oznako iz te priloge, in da so oznake jasne in čitljive. Majhni kosi lesa, ki ne vključujejo vseh zahtevanih elementov oznake, se ne smejo uporabljati kot podporni les. Možnosti za ustrezno označevanje podpornega lesa vključujejo:

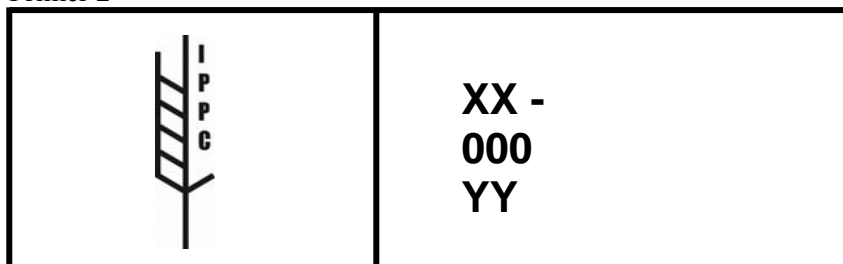
- nanos oznake na kose lesa, ki so namenjeni za uporabo kot podporni les, po njihovi celotni dolžini v zelo kratkih razdaljah (Opomba: kadar se nato kosi razrežejo v zelo majhne koščke, ki se bodo uporabili kot podporni les, je treba pri rezi paziti, da na uporabljenem podpornem lesu ostane cela oznaka),
- dodaten nanos oznake na tretiran podporni les na vidnem mestu po rezanju, pod pogojem, da ima pošiljatelj dovoljenje v skladu z oddelkom 4.

Spodnji primeri prikazujejo nekaj sprejemljivih možnosti za zahtevane sestavne dele oznake, ki se uporablja za potrditev, da je bil material za leseno embalažo, ki nosi takšno oznako, predmet odobrenega tretiranja. Spremembe simbola niso dovoljene. Spremembe izgleda oznake so sprejemljive, če izpolnjujejo zahteve iz te priloge.

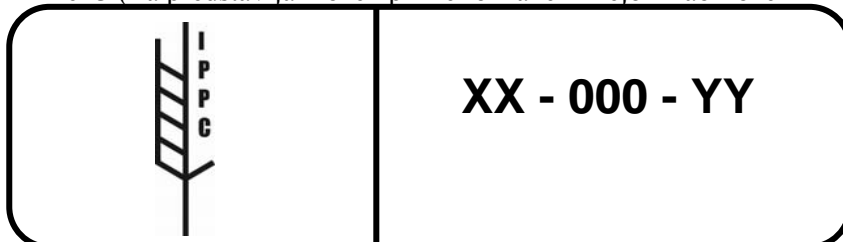
Primer 1

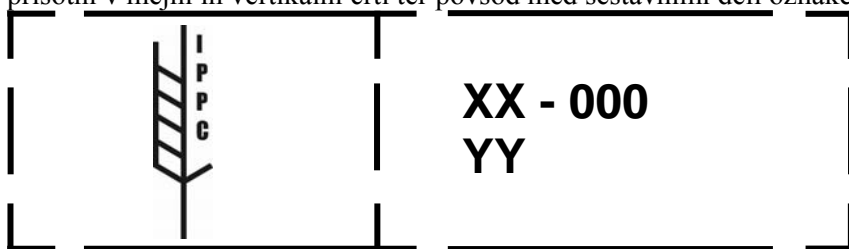
Primer 2

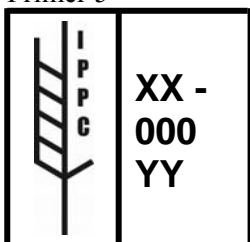
Primer 3 (Ta predstavlja možen primer oznake z mejo z zaokroženimi vogali.)

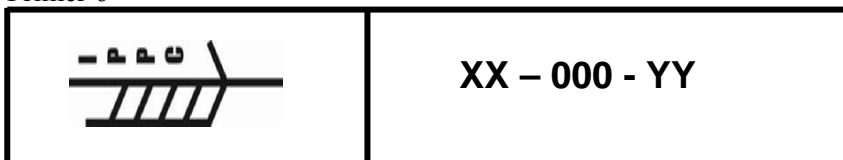
Primer 4 (Ta predstavlja možen primer oznake, ki se nanaša s pomočjo šablone; majhni presledki so lahko prisotni v mejni in vertikalni črti ter povesod med sestavnimi deli oznake.)

Primer 5

Primer 6

DODATEK 1

Ta dodatek služi le za namene sklicevanja in ne predstavlja predpisanega dela tega standarda.

PRIMERI NAČINOV VARNEGA ODSTRANJEVANJA NESKLADNEGA MATERIALA ZA LESENO EMBALAŽO

Varno odstranjevanje neskladnega materiala za leseno embalažo je možnost za obvladovanje tveganja, ki jo lahko NPPO države uvoznice uporabi, kadar nujni ukrep ni na voljo ali pa ni zaželen. Priporočljivi načini varnega odstranjevanja neskladnega materiala za leseno embalažo so navedeni spodaj:

1. sežig, če je dovoljen;
2. globoko zakopavanje na mestih, ki jih odobrijo ustrezni organi (Opomba: globina zakopavanja je lahko odvisna od klimatskih pogojev in najdenega škodljivega organizma, vendar se priporoča vsaj globina 2 metrov.) Material je treba takoj po zakopavanju prekriti in mora ostati zakopan. Prav tako opozarjamo, da globoko zakopavanje ni primerno za odstranjevanje lesa, ki so ga napadli termiti ali nekateri povzročitelji koreninskih bolezni);
3. predelava (Opomba: razrez na majhne koščke se lahko uporabi le v kombinaciji z nadaljnjo obdelavo na način, ki ga odobri NPPO države uvoznice za odstranitev zadevnih škodljivih organizmov, npr. izdelavo plošč iz štren.);
4. drugi načini, ki jih potrdi NPPO kot učinkovite za zadevne škodljive organizme;
5. vrnitev v državo izvoznico, kadar je to primerno.

Da bi se tveganje za vnos ali širjenje škodljivih organizmov zmanjšalo na najmanjšo možno mero, je treba čim hitreje izvršiti metode za varno odstranjevanje, kadar je to potrebno.